

De bizarre kathedraal die de glorie van het Rusland van Poetin moet symboliseren

Door [Mick Van Loon](#)

Gepubliceerd op Zondag 6 maart 2022 om 08:22 • maart 2022

In de visie van het Kremlin zijn de staat, het leger en de Russisch-orthodoxe kerk onlosmakelijk verbonden. Dit militante religieuze nationalisme is een van de belangrijkste elementen in Poetins motivatie voor de invasie van Oekraïne. Het verklaart ook het gedrag van Moskou ten opzichte van het Westen en de plaats die Rusland zich toedicht in de wereldorde van na de Koude Oorlog. In juni 2020 werd aan de rand van Moskou een merkwaardige nieuwe kerk ingewijd die dat symboliseert: de hoofdkerk van de Russische strijdkrachten.

De enorme, kakikleurige kathedraal in een militair themapark was oorspronkelijk gepland om te openen op de 75e verjaardag van de overwinning van de Sovjet-Unie op nazi-Duitsland, in mei 2020, maar werd uitgesteld vanwege de pandemie. Ontworpen door de Russische minister van Defensie na de illegale annexatie van de Krim in 2014, belichaamt de kathedraal de krachtige ideologie van Vladimir Poetin, en toont ze de voor ons in het Westen bizarre verwevenheid van zijn regime met de Russisch-orthodoxe kerk.

De klokkentoren van de kerk is 75 meter hoog en symboliseert de 75e verjaardag van het einde van de Tweede Wereldoorlog. De diameter van de koepel is 19,45 meter, wat het jaar van de overwinning markeert: 1945. Een kleinere koepel is 14,18 meter, wat staat voor de 1418 dagen dat de oorlog duurde. De vloer bestaat uit gesmolten door Russische troepen buitgemaakte wapens.

Fresco's vieren de militaire macht van Rusland door de geschiedenis, van middeleeuwse veldslagen tot moderne oorlogen in Georgië en Syrië. Ze tonen aartsengelen die hemelse en aardse legers leiden, Christus die zwaait met een zwaard en de Heilige Moeder, afgebeeld als het Moederland Rusland, die steun verleent.

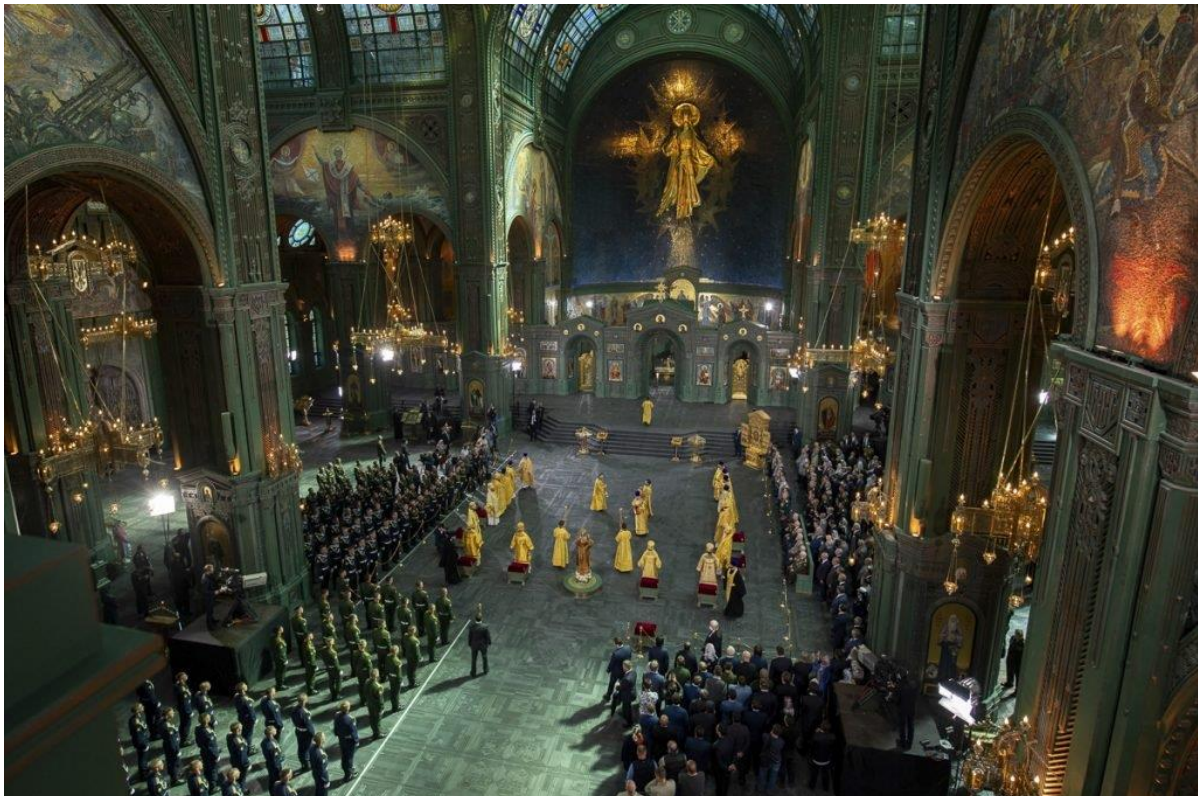
De oorspronkelijke plannen voor de fresco's omvatten een viering van de Krim-bezetting, met juichende mensen die een spandoek vasthielden met de tekst "De Krim is van ons" en "Voor altijd met Rusland". In de definitieve versie werd het controversiële "De Krim is van ons" vervangen door het meer goedaardige "We zijn samen".

Toen Rusland in 2014 het Krim-schiereiland van Oekraïne annexeerde, vierde de Russisch-orthodoxe kerk feest

Toen Rusland in 2014 het Krim-schiereiland van Oekraïne annexeerde, vierde de Russisch-orthodoxe kerk feest en noemde de Krim de bakermat van het Russische christendom. Deze mythologie is gebaseerd op het middeleeuwse verhaal van prins Vladimir, die zich in de 10e eeuw tot het christendom bekeerde en zich op de Krim liet dopen. De prins legde vervolgens het geloof op aan zijn onderdanen in Kiev, en het verspreidde zich van daaruit. De Russisch-Orthodoxe Kerk, ook wel het Patriarchaat van Moskou genoemd, claimt deze gebeurtenis al lang als haar fundamentele verhaal. Het Russische rijk, dat zich aan de kerk verbond, nam het over.

Poetin en het hoofd van de Russische kerk, patriarch Kirill, hebben deze ideeën over het rijk voor de 21e eeuw nieuw leven ingeblazen in de vorm van de zogenaamde [Russkiy Mir](#) (de "Russische wereld") – en geven een nieuwe betekenis aan een uitdrukking die dateert uit de middeleeuwen.

In 2007 richtte Poetin een Russian World Foundation op, die belast was met de wereldwijde promotie van de Russische taal en cultuur, zoals een cultureel project ter behoud van interpretaties van de geschiedenis, goedgekeurd door het Kremlin. Voor kerk en staat omvat het idee van Russkiy Mir een missie om van Rusland een spiritueel, cultureel en politiek centrum van beschaving te maken om de liberale, seculiere ideologie van het Westen tegen te gaan. Deze visie is gebruikt om beleid in binnen- en buitenland te rechtvaardigen.

Het belang van de Grote Vaderlandse Oorlog

Een ander gepland mozaïek toonde de vieringen van de nederlaag van de Sovjet-troepen van nazi-Duitsland – de *Grote Vaderlandse Oorlog*, zoals de Tweede Wereldoorlog in Rusland wordt genoemd. Op de afbeelding waren soldaten te zien die een portret vasthielden van Josef Stalin, de dictator die de USSR leidde tijdens de oorlog, tussen een menigte gedecoreerde veteranen. Stalin wordt verantwoordelijk geacht voor het ombrengen van 12 tot 20 miljoen Russen door historici.

De Grote Vaderlandse Oorlog heeft een speciale, zelfs heilige plaats in de kijk op de geschiedenis van de Russen. De Sovjet-Unie heeft enorme verliezen geleden in het conflict met de nazi's – 26 miljoen levens is een conservatieve schatting. Afgezien van de enorme verwoesting, zien veel Russen de oorlog uiteindelijk als een heilige oorlog, waarin Sovjets hun moederland en de hele wereld verdedigden tegen het kwaad van het nazisme. Onder Poetin hebben de verheerlijking van de oorlog en de rol van Stalin in de overwinning epische proporties aangenomen. Het nazisme wordt gezien als een manifestatie van het ultieme kwaad.

De retoriek van dit militante religieuze nationalisme is te zien geweest toen Rusland dreigde Oekraïne binnen te vallen en dit uiteindelijk ook deed. Tijdens een toespraak op 24 februari 2022 riep Poetin op bizarre wijze op tot de “denazificatie” van Oekraïne. Hij sprak ook over broederlijke relaties tussen het Russische en Oekraïense volk en ontkende het bestaan van de Oekraïense staat. De soevereiniteit van Oekraïne is volgens hem een voorbeeld van extreem, chauvinistisch nationalisme.

Waarom kleinkind van Holocaustoverlever in Poetins ogen nazi is

De bewering van Poetin dat de Oekraïense regering wordt geleid door nazi's is absurd. Er is bijvoorbeeld het feit dat de Oekraïense premier Zelensky de kleinzoon is van een overlevende van de Holocaust en opgroeide in een Sovjet-joods gezin. De premier ten tijde van de verkiezing van Zelensky, Volodymyr Groysman, heeft trouwens ook een joodse achtergrond. Voor een korte periode was Oekraïne de enige staat buiten Israël met zowel een Joods staatshoofd als een Joods regeringshoofd. De bewering van Poetin dat de Oekraïense regering wordt geleid door nazi's is echter logisch in het kader van zijn ideologie. Het afschilderen van de regering in Kiev als kwaad helpt om de oorlog in Oekraïne zwart op wit te schilderen.

Poetins acties lijken ook ingegeven door de wens om zijn eigen nalatenschap veilig te stellen. De Russische president verscheen zelf in eerdere versies van de fresco's van de kathedraal, samen met minister van Defensie Sergej Shoigu en de Russische minister van Buitenlandse Zaken Sergej Lavrov. Het mozaïek werd echter verwijderd na controverses, waarbij Poetin zelf naar verluidt het bevel gaf om het te verwijderen, “omdat het te vroeg was om zijn leiderschap van het land te vieren”.

Poetin, “een wonder van God”

Patriarch Kirill, die de heerschappij van Poetin “een wonder van God” heeft genoemd, zei dat de nieuwe kathedraal “de hoop koestert dat toekomstige generaties het spirituele stokje van vorige generaties zullen overnemen en het vaderland zullen redden van interne en externe vijanden”.

Dit religieuze nationalisme manifesteert zich in het militarisme dat zich in Oekraïne ontvouwt. Op 24 februari 2022, de dag dat de invasie begon, riep patriarch Kirill op tot een snelle oplossing en bescherming van de burgers in Oekraïne, terwijl hij de orthodoxe christenen herinnerde aan de broederlijke band tussen de twee naties. Maar hij heeft de oorlog zelf niet veroordeeld en heeft verwezen naar “kwaadaardige krachten” die proberen de eenheid van Rusland en de Russisch-

orthodoxe kerk te vernietigen. [Kirill heeft dan ook nog een appeltje te schillen met de de Orthodoxe Kerk van Oekraïne, die zich in 2018 afscheidde van de zijne](#), en die bovendien de steun kreeg van De oecumenische patriarch van Constantinopel, Bartholomeus I. Als de leidende bisschop van de oude hoofdstad van het Byzantijnse rijk, geniet Bartholomeus enorme status bij alle hoofden van de orthodoxe kerken.

Poetin geeft zijn vriend patriarch Kirill een boeket rozen. De leider van de Russisch-orthodoxe kerk noemde de dictator "een wonder van God". (Isopix)